7-a JARO, N-o 313 LEIPZIG, 2. / 10. 1930

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

APERAS SEMAJNE | REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris 12e. — GVIDANTO: E. Lanti. — SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO DE SAT: 23, rue Boyer, Paris 20e. — ADMINISTREJO: R. Lerhner, Kolmstrasse 1, Leipzig O 27 (Germanio). | APERAS SEMAJNE

LA FERA KALKANUMO JAM ESTRAS USONON

James W. Ĝered *(Gerard)*, la dum-mond-milita usona ambasadoro al Germanio, estis ĵus asertinta, ke estas 62 industriaj magnatoj k 2 laboristaj gvidantoj, kiuj estras la aferojn en Usono. La listo de nomoj, kiujn li donis, entenas nur kapitalistojn k bankierojn k, tre rimarkinde, la prezidanton k vicprezidanton de la Amerika Federacio de Laboristaro. Ankoraŭ pli rimarkinde estas, k neniuj el la famaj politikistoj, eĉ ne Huver *(Hoover)*, la prezidanto usona, estas sur tiu listo. S-ro Gerard klarigas, ke la aktuala potenco "malantaŭ la trono" estas en la manoj de homoj, kies *"riĉo k grava industria pozicio en la nacio donas al ili konstantan influpovon je amerika vivo*[1]; la ŝtatistoj, diplomatoj k politikistoj ŝuldas sian influpovon en la oficoj, kiujn ili okupas, al la protekto de la industriaj magnatoj, kies ordonojn ili devas plenumi.

En novembro de la antaŭa jaro okazis industria krizo. Prezidanto Huver anstataŭ agi kiel kutime, t. e. atentigi pri la afero la parlamenton, aŭ kunvoki ĝin, se ĝi ne funkcias, ignoris la *politikan organizon* de la lando, ignoris la ŝtatajn k geografiajn limojn, ignoris malestime la politikajn reprezentantojn de "la popolo", k kunvokis la potenculojn fervojajn, ŝtalajn, elektrajn, aŭtomobilajn ktp.

Kion tio signifas?

Tio ne plu estas "utopia romano", tia, kian Ĵak London "fantazie" verkis, sed frapanta fakto, kian Marks, Engels k la usona marksano Daniel de Leon, per sciencaj deduktoj profetis.

Antaŭ pli ol kvindek jaroj Frederiko Engels diris, ke administrado de aferoj anstataŭos la registaron politikan de homoj.

Karlo Marks, en la sama tempo, klarigis, ke la registara administrado kapitalista estas la ŝtato — kiu estas nur politika. Politika povo, en la lingvo de Marks, estas nur la organizita potenco de la kapitalista klaso por subpremi, bridi, k teni la laboristan klason en subeco. Tiun politikan povon la laborista klaso kaptu — ne por teni, sed por detrui ĝin.

Daniel de Leon, la usonano, elpensis antaŭ pli ol 30 jaroj laŭmarksan teorion, kiu praktike funkcius en alt-industrie evoluinta lando, kiel Usono. Li antaŭdiris la Marksan alternativon: aŭ la laboristaro sin mem emancipu aŭ ĝi estas kondamnota al oligarka sklavigo. Kaj li elmontris al la laboristaro la manieron, per kiu ĝi organiziĝu. En sia parolado la 10-an de junio 1905, jus post la organizado de la I. W. W. (Industriaj Laboristoj de l' Mondo) li diris jenon: "La programo de la I.W.W. klarigas bone la politikan k ekonomian movadojn de la laboristaro, k ĝi metas ilin en ilian ĝustan rilaton, unu al la alia. Ĝi donas al la laboristaro la ŝancon libere "aerumi" (pridiskuti) ĝiajn celojn, aspirojn k metodojn, ĉar aliel ĝia agitado estus kondamnota al la limigita sfero de rat-kelo. La politika movado allasas la amasojn al la propagando de l' laboristaro... La baloto estas batalilo civiliza; la baloto estas batalilo, kiun neniu revolucia movado iatempa povus ignori; la socialista baloto estas la emblemo de pravo. Sed ĝi estas

pli malforta ol virinaj larmoj,
Pli malbatalema ol dormo, pli stulta
ol nescio,
Malpli kuraĝa ol virgulino dum la nokto
Kaj tiel mallerta kiel sensperta infano,

se malantaŭ ĝi ne staras potenco, kiu estas kapabla ĝin efikigi. *Sed atentu, K-doj, tiun potencon la laborista movado bezonas, tiom multe, kontraŭ la politikaj movadoj, kiujn ĝia propra spiro varmigas al ilia naskiĝo, kiel ĝi bezonas tiun potencon kontraŭ la kapitalista tirano mem. Ĝi bezonas tiun potencon kontraŭ la kapitalista tirano por silentigi lin; ĝi ankaŭ bezonas tiun potencon por malebligi la krimajn rezultojn, al kiuj, en tiu ĉi korupta atmosfero de burĝa socio, la laborista movado politika estas neeviteble submetata*[1]. La revolucia celo de la laborista movado devas esti senkompromisa. Tiun principon esprimis Vilhelmo Libkneĥt (*Liebknecht*), kiam li ankoraŭ estis en la plena forto de siaj socialistaj aspiroj. "Parlamente kompromisadi" (*Parlamentieren ist paktieren*) diris li, vere signifas: forvendadi la revoluciajn principojn de la laboristaro. Kiam dum postaj jaroj sperto alportis al li la malgajan fakton, ke la burĝaro germania ne estis fininta sian propran revolucion; kiam li estis eltrovinta, ke tiu revolucio estas unue kompletigota k kompletigenda — ke neniu alia estis tie por entrepreni la taskon krom la Socialdemokrata Partio — kiam tiu malfacila realaĵo kontraŭstaris lin k lian movadon, Libkneĥt saĝe adeptiĝis al la bezono. Parlamente kompromisadi estas ĝusta taktiko por burĝa revolucio. La ger-

1 Substrekoj estas faritaj de l' verkinto.

1 SAT-anoj, kiuj legis la tradukon de K-do Kerr pri la I.W.W.-programo (en n-oj 260/66 de "S-ulo") miros, legante la supran eltiraĵon. Jen klarigo al la SAT-anoj radikalaj en Eŭropo (k eĉ al multaj I.W.W.-anoj en Usono). La I.W.W. naskiĝis en Ĉikago la 27-an de junio 1905, kiel organizo, kiu agnoskas la politikan k ekonomian bataladon por renversi la kapitalisman ordon. La traduko de K-do Kerr montras la I.W.W. tia, kia ĝi estas hodiaŭ (de post 1908), t. e. organizo, kiu konsideras la ŝtaton "nur kiel ombraĵon" (tiu ombraĵo estis sufiĉe konkreta dum la mondmilito por enkarcerigi centojn da I. W. W.-anoj k aliajn radikalulojn), k pro tio ĝi malestimas "politikan agadon". Nome la I.W.W. akceptis de post 1908 la "anarkistan" vidpunkton.

mana social-demokrataro, *siatempe*, sub estreco de Libkneĥt, estis devigata adopti la taktikon burĝ-revolucian — ĝuste pro tio tia taktiko estus tute senbaza, tute nepardonebla, ja, ĝi estus perfida al la laboristaro, se oni aplikus ĝin en Usono...[1]"

Bedaŭrinde, la spaco en "S-ulo" ne permesas al mi traduki ĉion, kion Daniel de Leon diras pri tiu ĉi temo. Mi devas koncizigi ĉion ĝis la pleja grado. En kelkaj vortoj dirite li montras, ke ĉi tie en Usono la ekonomia organizado de l' laboristaro devas esti kompetenta por observi k kontroli la politikan. Ne kiel estis en Rusio en 1917, en Ĉinio hodiaŭ, ktp., ĉar en tiuj landoj la kamparanaro estis k estas en granda plimulto k la laboristaro en malplimulto — en tiaj landoj, se laborista revolucio sukcesas, ĝi devas, pro sia malplimulto, starigi diktatorecon, kio estas nur politika afero.

Kaj nun, revenante al nia demando ĉe la komenco de ĉi tiu artikolo: kion signifas la ago de Huver k la asertoj de Gerard?

La respondo estas, ke la admonojn de Daniel de Leon — kiu siavice lernis la scienc-revoluciajn teoriojn de Marks k Engels k kiu aldonis siajn lokajn pristudojn al la iliaj — la usona laboristaro ĝis nun ne aplikis. Ni ankoraŭ havas nur la t. n. profesiajn sindikatojn de pli malpli bone pagataj metioj, sed la granda amaso laborista estas tute neorganizita. Ĝi ne estas preta, se krizo aŭ revolucia situacio venus, por transpreni la povon k renversi la kapitalismon. Tamen kapitalismo k ĝia mampatrino, la ŝtato, ne plu estas efika kondukilo por la oligarkoj. Ili ne povas malkaŝe renversi la dum jarcentoj ekzistantajn tradiciojn, sed ili, ŝajnas, iom post iom forjetas la eluzitajn rimedojn politikajn k enkondukas senperajn ekonomiajn rimedojn. Ekzemple, dum Hjuz (*Hughes*) k Kelog (*Kellogg*) estis bojaĉantaj pri "bolŝevikoj" k kontraŭ la politika agnosko al Sovetio, la industriistoj (la veraj regantoj) Ford, Rokfelr (*Rockefeller*), Ŭestinghaŭs (*Westinghouse*), Mk Kormik (*Mc Cormick*) k. a., tute ne atentante, aranĝis siajn proprajn "diplomatajn rilatojn" k kondukas negocajn aferojn senpere kun la Soveta Registaro. Tio estas funkciado de Industria Registaro, eĉ sub kapitalismo.

Kial troviĝas la superaj ĉefoj de la plej potenca laborista organizo sur la listo de oligarkaj "reĝoj" usonaj? Tion mi penos, kun helpo de la korpe mortinta, sed tamen tre vivanta Daniel de Leon, respondi en "S-ulo" post kelkaj semajnoj. *G. Saville (1092).*

[1] Nun tio havas signifon por ĉiu lando, kiu liberiĝis de feŭda regado — ĉiu kapitalista lando.

SCIIGOJ EL GERMANIO

F. Zehrer (6723)

Balotoj

La 14. septembro okazis balotoj por la regna parlamento. Ĝi konsistos el 357 reprezentantoj de burĝaj k 219 de la du laboristaj partioj. Antaŭe estis 281 kontraŭ 207. Socialdemokratoj havas nun 143 mandatojn (antaŭe 153); komunistoj 76 (antaŭe 54). La nacisocialistoj havis antaŭe nur 12 reprezentantojn, nun 107.

Dum la pasinta balot-agitado la sindikataro la unuan fojon tute klare k decide alvokis ĉiujn anojn baloti nur por la socialdemokratio k ankaŭ mone subtenis ĝin.

Ĉu la laŭroj de l' balot-venko sufiĉos al li?

Senlaboruloj

plimultiĝas. Nun estas subvenciataj ĉ. 3 milionoj. Dum la somero ne trovis laboron ĉ. 50% el la konstrulaboristoj. Tiaj "sezonlaboristoj" ricevas subvencion por daŭro de nur duona jaro, poste ili devas peti kvazaŭ almozojn de urba oficejo. La ŝtata subvencio estas relative alta: Senlaborulo kun edzino k du infanoj ricevas ĉ. la duonon de sia antaŭa salajro. La mono estas pagata de speciala asekurinstituo, al kiu ĉiuj laboristoj devas pagi kotizojn. Ilia alto dependas de la salajro, la subvencio de la antaŭa salajro k de la familiaj cirkonstancoj.

Salajroj

estas malaltigataj. Se entreprenistoj ne sukcesas atingi tarifan redukton, ili agas unuope en la diversaj fabrikoj. En la plej multaj estas reduktitaj la popecaj salajroj. En kelkaj fabrikoj, kie granda parto da gelaboristoj estas sindikatanoj, ili provis per striko eviti la malaltigon, sed preskaŭ ĉiuj provoj havis negativan rezulton. La komunistaj gazetoj alvokas la laborantan proletaron per striko ne nur malebligi redukton de salajro, sed per tio akiri eĉ plialtiĝon. En la fabrikoj oni estas skeptika pri tiaj agitfrazoj: Ofte nur kvarono ĝis triono de l' laboristaro estas organizita.

La esperanto-movado

stagnadas. La senlaboruloj havas tempon, sed pro la etaj ŝancoj trovi laboron, ili fariĝas pli k pli indiferentaj k ne havas intereson por lerni ion. La LEA skismiĝis, k la aktivuloj streĉas ĉiujn fortojn por elpensi efikajn argumentojn, kiuj malutilu al la alia tendenco. La gazetoj socialdemokrataj k komunistaj estas same pretaj akcepti notojn, kiuj agitas kontraŭ la K-doj alitendencaj. La burĝaj esperantistoj ne disputas inter si; ili aranĝas fondiĝfestojn kun balo k kantas pri la interna ideo. Okaze ili konversacias esperantlingve pri la belo de nia lingvo.

Nacisocialismo

prosperegas. Al la kunvenoj, en kiuj oratoras nacisocialistoj, la amaso alfluegas. Jam tagojn antaŭe enirbiletoj ne estas plu haveblaj. Socialdemokrataj k burĝaj oratoroj estas invititaj, sed ili ne kuraĝas veni. Ĉiutage okazas interbatiĝoj inter nacisocialistoj k komunistoj. Batalantoj estas nur proletoj; dum unu semajno estas mortigitaj 5, grave vunditaj 42 k malgrave vunditaj 76 personoj.

Ĵurnaloj

aperas en Germanio — ĉiutage 20 milionoj da ekzempleroj. Nur 12,2% estas laboristaj, nome 8,6 % socialdemokrataj k 3,6% komunistaj. Ĉefe la virinoj emas legi nur burĝajn gazetojn, k por aboni du jurnalojn mankas la mono.

LABORISTA ŜAKKLUBO

Ĉar multaj laboristoj ne inklinas al kulturcelaj societoj, tamen favore rilatas al sporto k aliaj distroj, ni turnis nin al tiuj, kiuj havas intereson pri ŝakludo, por malhelpi, ke ili partoprenu en nigraj rondoj de l' reakcio. La Laborista Kultursocieto por migrantoj en Antverpeno nun fondis, post fortiĝo de sia sportklubo, la ŝakklubon "Falĉilo". Kvankam, kiel ĉiam ĉe lab. organizoj, estis financaj malhelpoj, ni sukcese venkis la malfacilon k festis malfermon de l' klubo je 16. aŭgusto. Ĝi rapide akiris famon en lab. rondoj. Post unu semajno ĝi jam nombris preskaŭ 60 membrojn. Ankoraŭ juna klubo, "Falĉilo" sukcesis eltiri multajn lab. elementojn el la naci-ŝovinista organizo. Nia klubo estas amase vizitata. Lecionoj pri ludo okazas konstante. Je 6. septembro okazis nia unua konkurso kun 19 kontraŭ 19 personoj el soc.-demokrata organizo. Antaŭ ludkomenco, nia K-do salutante flandrajn K-dojn klarigis, ke la celo de l' klubo estas ne nur doni distron k plezuron al laboristoj, sed en ia grado krei klasan alproksimiĝon inter flandraj laboristoj k fremdaj. Niaj ludkontraŭuloj adiaŭis nin post la ludo kun gratuloj pro la sukceso, kiu kuraĝigas nin estonte eĉ aranĝi internacian ludon. *5981 (Antverpeno).*

INTER- AŬ SENNACIISMO?

Ke la ideo de l' esperantismo entute marŝas, evidentiĝas el la ne plu malofte atakoj kontraŭ ĝi, kiuj nur montras, ke la naciismanoj ĉiulandaj jam ektaksas danĝera la disvastigadon de komuna mondlingvo. Kaj la daŭra pliampleksiĝo de la praktika uzado de esp-o por klasbatalaj celoj en la kadro de nia Asocio klare pruviĝas per akraj mallaŭdoj, direktitaj kontraŭ la sennaciismo, aŭdebliĝantaj eĉ el tendaroj de la esperantistaro.

Internaciismon oni pardonus al ni, sed la sennaciismon oni nomas malebla, sensenca, fantazia, malsaĝa. Ĉu vere? Ĉu fakte ankoraŭ necesas skizi la konkreton de l' sennaciismo k difini ties signifon laŭ aperajoj de la politika k ekonomia evoluo tutmonda?

Oni argumentas, ke la nacio reprezentas ion netuŝeblan, neforpenseblan en la homa konceptaro k oni porhelpe altiras ĉiujn registrojn naciecajn, eĉ la naturajn per klimataj influoj kaŭzitajn (kiujn ja ankaŭ ni ne neas), ne hezitante, lerte intermiksi aŭ identigi ilin kun artefaritaj malproksimigajoj, kun la troa substreko de naciecaj malsamajoj kiel la naciismo k kun ties patologia formo, la ŝovinismo, kiujn diversaĵojn ni nepre diferencigu.

Laŭdire la nacio enhavas la komunan sorton *historian* de la homoj al ĝi apartenantaj, kvazaŭ la sorto de la proletaro ĉiunacia ĝis nun ne estus la sama: subpremo, ekspluatado, mizero en pli malpli akra grado, kvazaŭ la individua sorto de proletoj diversnaciaj, do inter samklasanoj, ne pli similus ol inter samnacianoj diversklasaj, rilate al kulturo, vivnivelo, edukado, moroj k eĉ regado de la nacia lingvo, kiu funkcias kiel plej forta apogilo de la nacieco. Sed ni ĝenerale kutimas apliki malĝustajn mezurilojn, ekzemple estas la spirita distanco inter Gete (*Goethe*) k primitiva fajrolandano aŭ buŝmano certe pli granda k pli grava ol inter la lastaj k orangutango, k tamen ni ordas ilin laŭ la specoj "homo" k "simio" malgraŭ la spiritostataj diferencoj. Simile germana laboristo staras kulture pli malproksima de germana kapitalisto ol de franca laboristo. Cetere ni memoru, ke dum la feŭda epoko en Germanio nur la kavaliraro formis la nacion k la burĝoj k kamparanoj estis "malantaŭuloj" de ĝi kiel nuntempe la laboristoj rilate al la burĝula nacio.

Tial ni funde ekzamenu, ĉu akademiaj instruoj pri la difino "nacio" akordas kun konstateblaj faktoj aŭ celas konfuzi nian percepton, se ni eble legas, ke la nacio ne estas ignorebla k sekve homaj rilatoj nur povas ekzisti kiel *inter*naciecaj, ne kiel senaciecaj. Ĉar la homoj en la nacio jam delonge ariĝas k organiziĝas laŭ ideala, profesia, amatora, religia, klasa aŭ ia ajn interesoj k prefere rilatas kun samidealanoj, samprofesianoj, samklasanoj ktp. alilandaj, ne serĉante interligojn kun samnaciaj kontraŭuloj, ni rajtas konkludi, ke tiuj interrilatoj havas idean, sed tute sennacian karakteron. Nacio kiel unuo en la klasa socio ne ekzistas k ne povas ekzisti. La homoj orientiĝas laŭ diverstendencaj devizoj, en kiuj la nacieco ludas nenian rolon. En la rilatoj "internaciaj" neniel temas pri intertraktoj inter nacioj, ĉar tiuj ja estas reprezentataj nek en difinitaj ŝtatoj, nek en kapitalismaj aŭ laboristaj organizoj. Temas do nur pri interkonsentoj de samtendencanoj diversnaciaj, eble pri kontraktoj interŝtataj, neniam pri interhelpoj reciprokaj inter tutaj nacioj.

Ni atentu pri la organizmaniero de kapitalismaj trustoj, kiuj ekskluzive okupiĝas pri produktadaj demandoj k profitarango laŭ tutmonda, ĉiunacia skalo: oni vendas la saman sapon, produktitan de diversnacianoj, en multaj landoj, inter negroj en Afriko k inter svedaj urbanoj, la naciecoj de la fabrikistoj k de la produkto ne plu estas ekkoneblaj. Ne komercas angla entreprenisto per "anglaj" varoj, sed sennacieca kompanio provizas la konsumon laŭ mondskala produktad- k vendadsistemo. (Oni ne refutu, ke tiaj karteloj estas tempe limigitaj, dependantaj de komerca cirkonstancaro; ilia celo ja estas daŭrigi k eternigi la kapitalisman mastrumadon k eviti debitajn krizojn, tirante profiton el ĉiuj nacioj, eĉ intermilitantaj, laŭ metodo de l' sennacieca ĥemitrusto.)

Kaj ĉu sindikataj aranĝoj tuŝas iel ajn la naciecon de la koncernaj membroj? Ĉu belgaj fervojistoj subtenas holandajn, ĉar tiuj estas holandanoj aŭ ĉar ili estas fervojistoj? Ĉu belgaj fervojistoj ankaŭ subtenus belgajn komercistojn? Ĉu decidas la internacieco aŭ la samtendenceco pri la helpovolo?

Ankaŭ en kulturaj aferoj, ĉu sciencaj, ĉu sociaj, la nacieco perdis sian ĉefan rangon k reduktiĝas je la lingva malsamo, kiun ni luktas superi per esp-o. Tiusence esp-o entenas ion sennaciecan, se ni konsideras ĉiujn esp-istojn kiel samlingvanaron, ne dividante ĝin laŭ nacioj. Ni nur faligu la limajn barojn!

Pluen esplorante, ni eĉ povas konstati, ke la nacieco kelkokaze nur malfacile estas agnoskebla, ke jam ekzistas homoj, apartenantaj al neniu nacio, veraj sennaciuloj, naskitaj, edukitaj k vivantaj en diversaj landoj, havantaj malsamnaciajn gepatrojn, parolantaj kelkajn lingvojn (ĉiujn eble neperfekte), kiel ekzemple infanoj de Danubaj maristoj; kiu nacio repostulus ilin? Ankaŭ ni konas senpatriajn personojn, forpelitajn de unu ŝtato en alian, kiuj laŭdokumente tute ne ekzistas aŭ nur, se ili agas kontraŭ leĝoj, por enkarcerigi ilin. Ni eksciis pri tiu adeptino de Gandhi, kiu — kvankam filino de angla admiralo — forgesinte sian devenon aktive partoprenas la liberigbatalon en Hindio, agante tiel kontraŭ sia propra nacio. Antaŭ nelonge la universitato de Vieno grupigis la studentajn grupojn laŭ nacioj, sed la Vienaj socialistaj studentoj rifuzis aliĝi kun "hokokrucanoj" (faŝistoj) la germannacian fakon. Ĉarli Ĉeplin (Charlie Chaplin), la fama filmaktoro, same estas konata en Ĉinio kiel en Hispanio, kvankam la publiko ne scias lian nacio-apartenon, ke se ĝi povus ĝin scii, oni ne interesiĝus k demandus pri tio. Ĉeplin do aspektas kiel tutmonda, sennacieca filmartisto. La samaj aŭtomobiloj el la Fordaj fabrikoj veturas en la stratoj de Nov-Jorko k Berlino k ili estas konstruitaj en usonaj laborejoj de intermiksajo el homoj, devenintaj el la plej diversaj patrioj k nun vivantaj en tipa lando multnacieca. Ni ne samsignifigu nacion k ŝtaton, ĉar en multaj loĝas anoj de pluraj nacioj; cetere la ŝtataj limoj ja ofte ŝanĝiĝas, ĉu kune ankaŭ ŝanĝiĝas la naciaj?

Vere dum nuntempo, antaŭ niaj okuloj, pli k pli okazadas sennacieciĝanta procezo en la mondaspekta evoluo k ni nur konsekvence akcelas la samniveligon, minimumigante la naciecojn ĝis kulture sensignifaj, naturkaŭzitaj, eksteraj diferencetoj. La celado, plirapidigi la estadantan sennacieciĝon de la tutmondo, povas validi kiel sennaciismo. Kiuj provas akomodi la klasbatalon al tiu procezo k speguli ĝin en sia agado, tiuj absolute ne trafas la plaĉon de naciemuloj, timantaj pri plua uzeblo de la mal-

---

1000

"S-ulo"-abonantojn ni perdas pro la neeblo ricevi monsumojn el Sovetio!

Ekstersovetiaj Gek-doj! Baldaŭ tiun perdon vi egaligu per plifortigita, senĉesa varbado de abonantoj en via regiono, ĉe viaj rondoj! Rekompence ni — reeldonos **12-paĝajn n-ojn.**

---

nova recepto "Dividu k regu" sur sennacieca teritorio, kiam nacio k naciismo estos pasintaj aferoj. Pli volonte oni konservus la ĝisnunan vualitan staton: sennaciecan mondon por kapitalistoj, naciecan por laboristaj amasoj. Mobiliziĝas do kontraŭ ni ĉiuj pasintemuloj, ĉagrenaj pro la senmaskigo de la terminoj "nacio" k "patrio". *Ferd. Seidl (16 362), Vieno.*

LA KLASBATALO TRA LA MONDO

Striko ĉe la nederlandaj aviadistoj

La Reĝa Nederlanda Aviada Kompanio starigas de post septembro regulan aerservon inter Holando k Ned. Hindio. Por la provoj de flugoj oni alvokis la aviadistojn titolitajn de l' gazetaro per "heroo j de l' aero", kiuj efektivigis regule k akurate ĉiudusemajne, eĉ dum plej malfavora vetero, la longan vojaĝon al la hindaj insuloj. Nun ĉi tiuj aviadistoj postulis salajr-altigon; iliaj salajroj restas ankoraŭ je 10% sub tiuj pagataj de la "Lufthansa" (germana kompanio). Ankaŭ ili havas tute nesufiĉan vivasekuron k nenian certigitan pension. Nun iu fama aviadisto kun sia mekanikisto malakceptis la kondiĉojn de la kompanio k sekve de tio estis maldungata. Tiu decido elvokis ŝtormon de indigno. Ĉiuj aviadistoj de l' kompanio deklaris sin solidaraj k ĉesigis la laboron. La kompanio maldungis ĉiujn strikantojn. Rimarkinde estas, ke la kompanio ne agnoskas la leĝe registritan sindikaton de l' aviadistoj!

La malfacila situacio de l' fervojistoj

Tra la tuta mondo la sindikata gazetaro fervojista alarmkrias, ĉar maldungoj k parta senlaboreco ĉie estas sur la tagordo. En la metiejoj oni jam mallong-laboras. La efikoj de l' labor-mekanikigo, simpligo de l' procedoj, normigo de l' vagon-materialo ktp. montriĝas pli k pli malkaŝe. Ankaŭ ĉe la vojoservo la situacio ne estas pli brila. Konsiderindaj nombroj da laboristoj estas forpuŝitaj de maŝinoj. Plene furiozas tiu malboniĝo de l' fervojista situacio jam en Germanio, Belgio, Britio, Polio k Ĉeĥoslovakio. En Usono de post jaroj la fervojistoj okupas sin pri la problemo de l' "stabiligo de l' manlaboraj okupoj ĉe la fervojoj". Laŭ propra konfeso, ili tute ne sukcesis solvi ĝin. En Sudafriko la metiejoj estas devigataj enkonduki partan senlaborecon k la perspektivoj estas nebonaj.

Laŭ ITF-gazetservo.

El Aŭstralio

La suda kontinento kun nur 6-miliona loĝantaro tamen estas neniu escepto kompare kun aliaj landoj. Industria krizo regas k pliakriĝas. 250 000 senlaboraj homoj estas liberaj, sed nur por spiri freŝan aeron. Pli ol 12 monatojn en la norda regiono daŭris striko de karbministoj kontraŭ intencita salajra malpliigo. Ŝanceliĝante inter rajtoj de strikantoj k inklino ne embarasi la Laborpartian registaron, sindikataj gvidantoj nur sencele gvidis la batalon; rezulte la heroa rezisto de l' strikantoj atingis nenion konkretan. En januaro okazis sanga konflikto, kiam kelkmila strikantaro alproksimiĝis minejon Rotberi (*Rothbury*) por eltiri strikrompantojn. Forta polica taĉmento mortpafis unu strikanton k grave vundis kelkajn aliajn.

En la metalurgia metio okupitaj laboristoj estas minacataj de nova pli malbona sindikat-entreprenista kontrakto rilate la ĝeneralajn kondiĉojn de laboro. Antaŭ nelonge fiŝkaptista (angle — *trawlers*) sindikato konsentis novajn labor-kondiĉojn, kiuj perdigis al la membroj multajn privilegiojn koncerne al aranĝo de l' laborhoroj k monpago por deviga kromlaboro.

Li (*Lee*), ministro por juĝopovo en provinco Njù Saŭt Ŭajls (*New South Wales*), serioze proponas utiligi malliberulojn por konstrui novajn ŝoseojn, en periodo, dum troviĝas kvaronmiliona senlaborularo. Ruĝa proleta literaturo ne havas enirrajton en ĉi suda paradizo, nur tio, kio konformas al la mistera ideologio de l' registaro. Stratkunvenoj, sen magistrata sankcio, estas rigore malpermesataj. La batitoj nun provas organizi "Lab Defend-Armeon". Laŭ "Weekly Worker" resumis *Radeto (10 080)*.

KOREKTO. — En la teksto de l' Plenum-Komitato publikigita en n-o 311, pĝ. 544, 2-a kolono malsupre, la unua frazo estas kripligita, ĉar kelkaj vortoj estas ellasitaj. La frazo devas esti legata jene: "La Kongreso, *ne renoviginte la mandaton* de l' ĝisnuna Kontrol-Komitato, komisiis ..." ktp.

Memoro je la 15-a de julio en Vieno

(1. daŭrigo. Vd. n-on 312)

La justecpalaco, ejo, en kiu ne krimaj faroj, sed simplaj administraj k komceraj disputoj estas pritraktataj, estas iomete flanke de Ringstrato k de la loko, kie la policrajdantoj sin fidistingis. Nu, al neniu manifestacianto venis en la menso, iri al justecpalaco, ĉar depost la militfino la vienaj laboristoj manifestacias nur en Ringstrato k neniam en apuda regiono. Sed la laboristoj de Zimens & Halske, kiujn mi antaŭe menciis, estis ĵus alvenintaj ĉe la deflankiĝo de Ringstrato al Justecpalaco, kiam la rajdanta krimularo engalopis ilin. Ili estis kiel en kaptilo. Antaŭen ili ne povis iri, ĉar tie estis la galopantoj k ili estus puŝitaj rekte sub la ĉevalhufojn. Malantaŭeniĝi estis same neeble, ĉar la rajdantoj jam estis tro proksimaj. Do ne restis alio ol en plej terura mortodanĝero, spasme kurege deflankiĝi al justecpalaco. La rajdantaj murdistoj kelkfoje ĉirkaŭrajdis la justecpalacon, ĉiam senbezone dispecigante sabre, hufbatante senarmajn, pacemajn homojn.

Eĉ ĉe plej objektiva prijuĝo mi demandas, ĉu ne estas klare, neeviteble, ke tia faro furiozigis ĝis frenezo la homamasojn. Venadis konstante aliaj homoj el diversaj direktoj k la rajdomurdistoj ja dum sufiĉe longa tempo ne paŭzis en sia murda galopado k viktimigis ĉiam aliajn novalvenantojn. Kian animstaton devis sperti la bedaŭrindaj laboristoj, vidante *absolute senkaŭze* fare de la rajdanta fiularo mortigitaj, kripligitaj, hufe aŭ sabre frakasitaj, el multaj vundoj sangantajn homojn. Eĉ en tio oni ekkonas la senliman toleremon k pacemon de la viena laboristaro. Nur ĉe la dua ĉirkaŭa pel-rajdado la laboristoj komencis ŝtonbombardon, sed nur, post kiam jam estis multaj mortintoj aŭ vunditoj. Nun okazis ankaŭ, ke izolaj policanoj, kiujn la manifestaciantoj renkontis piede, estis fitraktataj.

Kiam la firajdantoj la trian fojon ĉirkaŭgalopis la justecpalacon, akceptis ilin jetado de ŝtonoj k latoj k nun ankaŭ la unuaj policpafoj okazis. Pro furiozo pri tio la homoj ŝtonbombardis policanojn, kiuj staris sur la ŝtuparo, kondukanta al la enirejo de la palaco. La policanoj sin retiris en la palacon, baris k ŝlosis post si la enirpordegon. Nun la krimuloj, anstataŭ kontentiĝi pri tio, ke ili estis savitaj k ne bezonis ion alian fari ol resti trankvilaj, ne atakitaj de la amaso, komencis elpafi de el la interno de la palaco k pafadis senĉese.

Post tiu absolute senbezona provoko de la insida polica murdistaro en la justecpalaco, komenciĝis ankaŭ la ekbruligo al la palaco. Kelkaj manifestaciantoj portis ŝtupetarojn, kiuj estis proksime, restintaj de ia konstrulaboro k penetris tra la fenestroj en la palacon k eljetis de tie dokument-paperajojn straten. Nun iu manifestacianto havis la malfeliĉan ideon, ekbruligi tian paperajon k reĵeti ĝin brulanta en la palacon. Krom tio kelkaj bruligis la vastajn karboprovizojn en la kelo de l' palaco, k baldaŭ la flamoj disvastiĝis pli k pli.

LA DU KONTRASTOJ

Grodnano

Usono k Sovetio, la du citadeloj de la du mortbatalantaj klasoj.

En la unua regas la plej rafinita kapitalismo, kiu estas modelo por ĉiuj alilandaj ekspluatistoj. En la dua regas laboristaro k konstruas la novan socion, kiu estas modelo por aspiroj de ĉiuj alilandaj ekspluatatoj. En la unua ĉiam floras la plej sovaĝa ŝovinismo k rasa malamo. Usonaj SAT-anoj ĉiam raportas pri teruraj mortigoj k linĉoj fare de blankuloj al negroj. Kaj liberburĝaj leĝoj nur favoras al tia spirita stato. En la dua floras unika en la mondo naciegalo. Jen trafis Sovetion la splitoj de Usono: negro Robinson k blankaj laboristoj Lujs k Braŭn. Laŭ malnova, kutima, besta malamo la blankuloj batis la negron.

En Usono ili ne nur batus: la preterpasantoj ariĝus amase, k okazus bela linĉo. Sed en Sovetio la batemulojn oni metis antaŭ tribunalon. La 29. aŭgusto en Stalingrado okazis la proceso. 10 diversnaciaj laboristoj estis akuzantoj. La tribunalo rekonis pruvita, ke la krimo okazis pro rasa malamo, k verdiktis malliberigi ĉiun el la du kulpuloj po du jaroj. Sed atentinte, ke la rasan malamon enradikigis al la batintoj kapitalisma sistemo de ekspluato al "malsuperaj" rasoj, la tribunalo anstataŭis la malliberigon per ekzilo elinter la limoj de Sovetio por 10 jaroj. La kulpuloj dum la proceso plene komprenis sian fiagon, petis pardonon k permeson resti por labori en Sovetio.

Ili ricevis bonan lecionon pri nacitoleremo, kiun ili neniam spertus en Usono. Ĉar imperiismo, "la lasta stadio de l' kapitalismo", sennaciigas nur kapitalon k ekspluaton, sed en la kapoj de siaj sklavoj kreskigas la plej sovaĝajn rasajn k naciajn superstiĉojn por pli oportune sklavigi ilin.

Se kelkaj sennaciistoj, kiuj opinias la imperiismon unu el la vojoj al sennaciismo, ekirus tiun vojon, ili trafus inter la sklavojn, absorbitajn de ŝovinismo k rasa malamego k nur sennaciece ekspluatatajn. Por atingi veran sennaciismon k eviti tiun erarvojon, ni ĉiam alte tenu la torĉon de hela, freŝa, sana klaskonscio!

TENDARO DE LA ISK-JUNULARO

SAT-ano 11304

De partopreninto de tendaro, kiun aranĝis la junularo de ISK (Internacio de Socialista Kunbatalo) de la 13-a ĝis 20-a de julio 1930, ni ricevis jenan raporton:

Veturinte tutan nokton en plenplena vagono, ni Hamburganoj alvenis je la 6.50-a matene en Hann.-Münden (Mezgermanio). Kune kun nord- k sudgermanaj Gek-doj ni tiam marŝis kun ruĝaj flagoj tra la urbo al nia kampadejo. Ĝojkrie nin salutis la jam alvenintoj. Je la 11-a komenciĝis la komuna starigo de l' tendaro. Vespere ĉiu K-do enloĝis sian loĝ- k dormlokon en nia nov-konstruita vilaĝeto. Baldaŭ oni ankoraŭ nur povis aŭdi la basan ronkadon de l' dormantoj k la obtuzajn paŝojn de niaj noktaj gardistoj.

Trumpeta signalo anoncis al ni la novan tagon. Kompreneble ni dediĉis parton de l' tago por necesaj laboroj kiel: pretigi la tagmanĝon, havigi brulaĵon, purigi la tendvilaĝeton k. a. Tamen ni ankoraŭ havis multe da tempo por bani nin, migri, sporti, ludi ktp. Ni eĉ povis pretigi murgazeton.

Pri nia pliklerigo, miaopinie la plej grava afero, estis bone zorgate; funkciis ekzemple: sportgvidanta kurso, fotokurso, migrogvidanta kurso ktp. La kompatinda gvidanto de l' ŝtrumpriparkurso ne havis multe da bonŝanco; li ĉiam estis sola. Verŝajne jam ĉiu K-do majstras ĉi tiun "arton". Tre vigla intereso montriĝis por la esperanto-kurso, kiu estis vizitata tute internacie. Estis uzata la rekta metodo. Jen estis tre ĝojiga, kiam ekzemple ĥino diris: "En la poŝo estas telero, butero, kulero, tas(er)o, kulerego, pano k krajono", unue ĉar ni bone komprenis lin, k due ĉar en la poŝo estis tia ĥaoso. — Vespere ni plej ofte okazigis teatrajon, kiu progresigis nian politikan pliklerigon. — Iun posttagmezon ni organizis diskuton pri la temo: Ĉu la junularo havas politikan taskon? Vespere K-dino M. Speĥt parolis ĉe giganta bivak-fajro pri la deveno k evoluo de ISK. Ŝi klarigis al ni, kiel la mortinta filozofo Leonardo Nelson kiel unua de la filozofa vidpunkto komencis la potencan batalon praktikan kontraŭ ĉiu maljusto; kiel li unue varbis K-dojn inter la intelekt-

---

Jen, kiel estiĝis la brulo en la justecpalaco, sed, se la polica murdistaro per sia fikrimula agado ne estus ĝin provokinta, neniu estus pensinta pri tio.

Kiam la unua manifestacia amaso, tiu el elektrolaboristoj, atingis Ringstraton antaŭ la universitato, sur la universitata balustrado kelkaj studentoj mokis la laboristojn. Post tiu provoko kelkaj elpaŝis el la amaso, ŝtormatakis la mokantojn, k je tiu okazo unu policano sur la balustrado hakis per la sabro ĉirkaŭ si kiel frenezulo. Nun estis ĵetataj ŝtonoj k fenestrovitroj krakis. Sed tio estis nur nemultminuta epizodo. La laboristaj ordigantoj sukcesis envicigi la elpaŝintojn k la marŝado daŭris orde k paceme.

Je la sama tempo, kiam la elektrolaboristoj marŝis en Ringstrato de la universitato al la parlamentejo, alvenis la magistrat-oficistoj. Estis la momento antaŭ la unua rajdatako jam priskribita.

Por esti absolute objektive: la atakoj de la rajdanta policistaro furiozigis la homojn tiom, ke, kie ajn izolita policisto vidiĝis, li estis terure batita, sed oni ne forgesu: nur post antaŭaj, sufiĉe longaj mortiga galopado k provokado de la policistaro.

Dum rajdantoj plenumis tion en Ŝmerlingplaco (placo, en kiu staras la justecpalaco) k la amaso ŝtormatakis la palacon k ekbruligis ĝin, furiozis terura batalo en *Liĥtenfelsgase*. La terurkriado de l' dispelitoj k vekriado de l' batitoj eltiris de Stadiongase k Ringstrato grandajn homamasojn en Liĥtenfelsgase (strato kontraŭ la urbdomo k proksime al Ringstrato). La malmultnombra areto da policistoj, kiuj tie patrolis, estis puŝitaj en batalon kun la manifestaciantoj. Kelkaj policistoj pafis el siaj revolveroj en la amason. Nun ĉi lasta sin ĵetis kontraŭ ili. La policistoj forkuris en la policejon en *Bartenŝtajngase* k pruvis forteni la sieĝantojn per revolverpafoj. Ĉiu pafo el policrevolvero, ĉiu el la sangaj mortintoj k vunditoj, kiu estis forportata, pli ekflamigis la furiozon de l' amasoj. La policejo estis atakprenata k dum la policistoj forkuris trans ŝtupetaron k tegmentojn, la amaso detruis k ekbruligis la policejon.

La reakcia, klerikala, registara gazeto "Reichspost" *(Regna Poŝto)* skribis mensogan, cinikan gvidartikolon pri la absolva juĝo de la krimuloj, kiuj murdis la laboristojn, kun la titolo "klara juĝo". Pro indigno je tio, parto de la manifestaciantoj, sekve de la voko de iu homo, "for al Rajĥspost!", marŝis de la justecpalaco al la redakcia domo de tiu gazeto, rompis la pordegon k penetrinte en la domon, detruis ĉion, kion ĝi povis. (Daŭrigota.)

uloj, sed poste ĉefe inter la laboristoj, inter la samaj laboristoj, por kiuj li ja batalis tiun ĉi batalon. Antaŭ ĉio K-dino Speĥt montris la maljuston, kiun kaŭzas la hodiaŭa instruo kune kun la eklezio, ĉar per la eklezia ekspluatado la homoj ne nur spirite iĝas sklavoj, sed ĝi ankaŭ ebligas al la kapitalistoj la daŭran materian subpremon al laboristaro k kamparanaro.

La lasta tago: kun ruĝaj flagoj nia manifestacio sin movis jam posttagmeze tra la urbeto Hann.-Münden. Vespere ni marŝis al la magistratejo; sur la urbdoma altano nun flirtis niaj ruĝaj flagegoj, dekstre k maldekstre staris afiŝegoj kun la surskribo: "Batalon al ĉiu maljusto!" k "Eksiĝu el la eklezio!". Indiĝenaj laboristoj amasiĝis ĉirkaŭ ni. Post parol-ĥoro k la kantado de "Fratoj al sun'..." K-do E. Irmer parolis pri la terura senlaboreco en Eŭropo, la spirita eklezia ekspluatado k la turmentega subpremado en la kolonioj kaŭzata de eŭropaj kapitalistoj. Tiam li kontraŭstarigis la malpotencon de la hodiaŭa laboristaro. Li klarigis, kiel necesa pro tiuj faktoj estas politika edukado en la senco de Lenin. Kaj kiel nepre necesa estas, konsiderante la respondecon, kiun havas la maljunaj k junaj K-doj, la socialistaj postuloj pri eks-ekleziiĝo k abstinenco. Ĉar de la eklezio k de alkoholo devas esti libera la spirito de socialisto, se sukcese li volas labori por sia celo. Li finis per la voko: "Liberon donos al popoloj nur ĝia propra forta man'."

Torĉmanifestacio finis la impresan kunvenon.

Dimanĉo estis la tago de l' adiaŭo. Kaj nun ĉio revenas al la laboristara vivo. Pasinta estas la semajno, kiu precipe tial estis tiel bela, ĉar oni ne donis la plejan laboron al nur kelkaj Gek-doj, sed komune plenumis ĝin, ĉar oni sin subtenis reciproke, ĉar oni ne nur dancis k ludis; unuvorte: ĉar oni provis vivi kiel eble plej socialiste.

Civila helpservo de militkontraŭuloj

Formiĝis Komitato de *Civila Interhelpa Servo* kun la apogo de Romen Rolan (*Romain Rolland*), kies organizantoj ĉefe estas militservo-rifuzantoj pro konscienco; gvidanto estas la socialista profesoro Serezol (*Cérésole*) en Svisio. La Komitato funkciigis jam tiun internacian helpservon ĉe subakvigaj katastrofoj en Liĥtenŝtajno k Sudfrancio. Ĉiuj bonvoluloj estas akceptataj, escepte tiuj, kiuj ne havas la volon kontraŭstari la militon nek la deziron forigi ĝin. Informojn donas: H. Roser, 12, rue Guy de la Brosse, *Paris (5).*

MI VOLAS SCII...

Respondo al K-do M. M. (102). — Kelkan tempon antaŭ la Kongreso iu K-do el Germanio sendis al mi 4 kajerojn de la "Kunligilo". La sendinto ne konigis sian nomon k sekve mi ne scias, kiel li mem povis havigi al si tiujn kajerojn. Supozeble li mem estas Kompartiano k pro tio ricevis tiun "Kunligilon", kiu estas la organo de *Internacia Komunista Esperantista Frakcio* (IKEF) k "nek aĉetebla, nek vendebla"!!! La kvar kajeroj havas sume 43 grandajn paĝojn, kio pruvas, ke tiuj partianoj laboras diligente k tiurilate imitinde. Tiu organo havas nenian originalecon. Oni povas legi en ĝi, ekzemple, ke la gvidanto de SAT estas "vulpo en ŝaffelo", ke la redaktoro de "S-ulo" estas "batita hundo, kiu bojaĉas", k. a. s. ĝentilaĵojn. Se estus pruvite, ke sufiĉas havi en la poŝo partibileton por esti la plej lerta, sindona k honesta gvidanto de senpartiecaj organizoj, oni preskaŭ povus konsenti kun la enhavo de la "Kunligilo". Sed, sed??!! Oni tamen ne kredu, ke la "Kunligilo" estas plenigita nur per insultoj; ĝi enhavas ankaŭ materialon, kiun devos havi tiuj, kiuj volos verki objektivan historion pri nia movado. En la "Kunligilo" troviĝas plej konvinkaj pruvoj pri la skismaj klopodoj de kelkiuj. Tial mi profitas la okazon por danki ĉi tie la nekonatan K-don, kiu sendis al mi tiujn dokumentojn. Sed li estas "perfidulo", certe pensos kelkaj legantoj. Estas vere, ke li "perfidis" intrigon, kiu tute ne utilas al la vera komunismo k povas tre domaĝi al SAT. Fakte la "perfidulo" estas honesta komunisto k SAT-ano. Oni ja devas distingi la homojn, kiuj servas la komunismon, el tiuj, kiuj volas servigi la komunismon al si. — *E. L.*

Cent francajn frankojn

— modestan ŝparaĵon sian — donacis K-do "Bolŝeviko", por ke **10 grupgvidantoj en Sovetio** povu ricevi dum 3 monatoj "S-ulo-n"! Ĉu vi ne trovas laŭdinda k imitinda tiun faron, K-do nesovetiano?

Ne forgesu ankaŭ vi

en la nunaj cirkonstancoj, subteni la esp. K-dojn en Sovetio, kiuj kontraŭvole devas ĉesigi sian abonon...

DISKUTEJO

Kulturtaskoj

Normigo, maŝinigo, uniformigo ktp., jen la signoj de l' burĝa reĝimo. Ne eĉ unu minuton de mia libera tempo mi oferos por labori por tiaj celoj, ĉar dum la tuta labortago mi ja estas devigata labori por tio, laŭ ordono de la fabrikposedantoj. Jes, mi instruas k propagandas la normigitan lingvon al miaj Gek-doj, sed nur pro tio, ĉar utila ĝi estas por nia klaso, k burĝoj ne instruas ĝin al ni. Tutcerte mi ankaŭ uzas laŭpove ĉiajn aliajn avantaĝojn de la normigo por batali k plibeligi la vivon. Sed la normigo ne donas nur profiton, ĝi ankaŭ multege domaĝas al ni. (La monotona labormaniero specialigita ekzemple tiel kripligas la korpojn, ke oni laŭ formo k aspekto de iu homkorpo precize povas diri, kian profesion la koncerna persono havas.)

Kiam mi legis la "Kulturtaskoj"n de K-do Krjukov, mi tuj devis pensi al formikejo, en kiu ĉiu unuopa formiko havas sian devon. Nur difinita parto zorgas pri gvidado de l' tuto, alia parto nur laboras, alia parto nur naskas, alia parto nur militas.

Estas tre klare por mi, ke la homaro emas evolui en tiu direkto (la "Kulturtaskoj" de Krjukov bone pruvas tion), sed nia tasko estas serĉi rimedojn por forigi la domaĝojn, kiujn havas ĉia normigo al la homa korpo k vivo. K-do Krjukov skribis, ke burĝoj mokridos pri liaj "Kulturtaskoj". Mi diras, jes, ili mokas, sed ne, ĉar malgravaj ili estas, sed ĉar la laboristoj prenas laborojn de sur iliaj ŝultroj, kiujn ili (la burĝoj) mem devus plenumi.

Ni laboristoj tro longe jam batalis por la interesoj de la potenculoj. Kial nun ankaŭ sur kultura kampo oferi nian tempon? — Teorio ofte ŝajnas esti belega afero, sed la realo montras oftege tute alian flankon. Kian efikon havus ekz. la propono de Krjukov, ke ĉiu homo portu unukolorajn vestaĵojn dum funebro? Tion ni jam nun povas observi. En Germanio la moro postulas, ke parencoj de iu mortinto portu nigran vestaĵon. Mi kiel feliĉa posedanto de nigra kostumo trankvile povas atendi la formortadon de mia tuta parencaro, sed ve al la malfeliĉulo, kiu ne posedas nigran kostumon: oni supozos, ke li ne amas la mortinton. Lia malhavo de nigra kostumo nepre estos juĝata kiel bato kontraŭ la "bona moro". Alia ekzemplo: La fabrikoj por ŝuoj k botoj pli k pli normiĝas (*Batta*) ne nur nacie, sed internacie; kiel sekvon mi vidas ne pli malkarajn botojn, sed internacian pied-kal-forigindustrion.

Do permesu, kara K-do Krjukov, ke

TRA ESPERANTIO

INTER NI

— Vi dubemo ne havas mian simpation. Estas neeble dubi pri ĉio. Ĉu vi mem iel ne kredas je esp-o k SAT? Por labori oni bezonas fidon k kredon.

— Neniam mi diris, ke oni devas pridubi ĉion. Estas n e d u b e b l e , ke lastan semajnon aperis ĉi tie iu "Inter Ni", k ke ĝi venigis al mi la ĉi supran rimarkigon. Estas tute certe, ke nun mi tenas skribilon por pli detale klarigi mian penson. La dubo sekve devas esti relativa k limigita ĝia kampo.

Oni ne povas dubi pri la ekzisto de esp-o, pri la ekzisto de SAT; sed neniu povas havi la certon, ke la unua estas la ununura solvo al la problemo pri tutmonda interkompreniĝo k ke la dua estas la plej taŭga organizformo. Oni povas, oni eĉ devas dubi pri tio, ĉu esp-o triumfos, ĉu SAT ne detruiĝos. Esp-o ne ekzistas en si; ĝi vivas nur per nia komuna volo k estus danĝere kredi, ke nenio povas ĝin detrui. La samon oni povas diri pri nia organizo.

Kiu entreprenas vojaĝon, tiu tute prave povas dubi, ĉu li atingos la celon. Tamen ĉiutage homoj ekvojaĝas. Mi tute ne bezonas havi "fidon" k "kredon" por labori. La K-doj kunfondintoj de SAT povus atesti, ke mi ĉiam estis la plej dubema el ĉiuj pri la vivkapablo de nia Asocio. Kaj tamen mi laboris. La eksperimento ŝajnis al mi interesa k inda je oferoj. Tial mi oferis al ĝi tempon, energion k ceteron.

Proletoj ne povas dubi, ke ili estas ekspluatataj, k tiu certo devas instigi ilin trovi vojon por forigi la ekspluatadon. Ne ĉiuj elektas la saman vojon; pro tio ekzistas diversaj inter si konkurencaj organizoj. Pri la vojo estas permeseble dubi.

Homoj konstatas, ke ili vivas k sentas en si bolantan energion, kiu devas ŝpruci. Temas decidi pri la maniero utiligi tiun energion. Iuj diboĉas, kartludaĉas aŭ preĝas al dio k tiel pasigas sian liberan tempon. Aliuj serĉas malsimilan vojon por disŝuti sian energion k elektas tiun, kiu ŝajnas al ili plej inda, saĝa k nobla; tiel kreiĝas ĉe homoj iu vivideало, kiu fariĝas por ili obeinda leĝo. Kiam homoj agas laŭ la principoj, kiuj konsistigas tiun idealon, ili sentas en si moralan ĝojon; en mala okazo — malestimon al si.

La malfacila flanko de l' problemo kuŝas en tio ĉi: Kiel eduki la homojn, ke ili elektu indan, belan, noblan vivmanieron? Kiel atingi, ke ĉiu el ni preferu perdi la vivon ol perfidi la vividealon, kiun li starigis al si? La respondo al tiuj demandoj transirus la kadron de ĉi tiu rubriko k mi limigos min per unu aserto-konsilo: c e l i v i v i h e r o e c e. Kaj ekzistas iuspeca heroeco, kiu postulas ĉiutagan zorgon; ĝi estas la plej malfacila pro sia ĉiutageco. Estas ja pli facile morti sur barikado aŭ militkampo dum ekscitiĝo k iafoje ebriiĝo ol ĉiutage plenumi zorge k akurate taskojn l i b e r e akceptitajn. Homoj alvenas akurate al sia laborejo, tial ke ili timas la mastron; sed ili ne venas akurate al kunvenoj.

Vere liberpensanta homo ne bezonas "fidon" k "kredon" je io ajn por esti instigata labori. Sed estus kruele forpreni la lambastonojn de krura kriplulo; same ni ne riproĉu la kredon al tiuj, kiuj bezonas ĝin por agi.

La dubemo rilatas al la teknika menso, la kredo al la religieca. Ambaŭ mensoj reprezentas malsaman stadion de la cerba evoluo. Pri multaj demandoj malsame evoluintaj mensoj ne povas interkompreniĝi. Ateisto k deisto fakte ne parolas la saman lingvon, eĉ uzante la samajn vortojn.

Pastroj k politikaj gvidantoj neniam predikas dubemon. Ili ja bezonas kredantojn. Nia Asocio estas nek eklezio nek partio, tial estu al SAT-anoj permesite dubi. E. L.

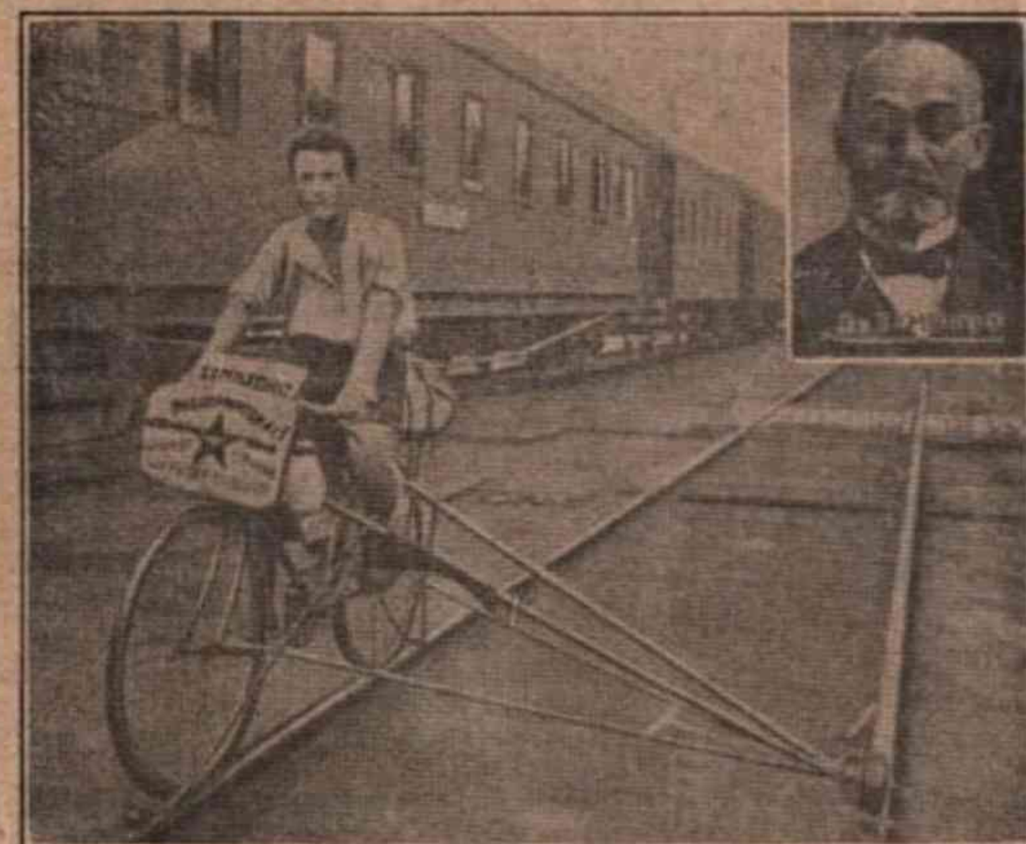
ni taksas viajn "Kulturtaskoj"n kiel evoluteoriojn de l' homaro, sed nur parte kiel taskojn por nia klaso. *8384.*

KOMUNIKO DE LA ORGANIZA KONGRES-KOMITATO

Kritikaro. Ni volas kolekti la kritikojn pri la 10-a SAT-Kongreso, por ke la organizontaj Gek-doj de venontaj kongresoj povu lerni el niaj eraroj, mankoj k spertoj k plibonigi. Tial *ĉiu* kongresano bonvolu sendi kritikon al K-do Joel Sulsky, 19, Leyton Rd., *Harpenden (Herts)*, Anglio, rilate al bonorganizitaj, malbonorganizitaj, ankaŭ rilate al neokazintaj aŭ fuŝe aranĝitaj kunvenoj, pri la kunvenmetodo, la laborkunsidoj, pri la tuta kongreso. Diru, kion vi plibonigus. Kritiku la OKK, la estraron k la kongresanojn. Uzu laŭeble formaton 210×297.

Fotografaĵaro. Ni volas kompili bildan protokolaron pri la 10-a SAT-Kongreso. Tial *ĉiu* fotinta kongresano bonvolu sendi al K-do Francisko Moravec, *Gross-Ottersleben, Bez. Magdeburg* (Germ.), Benneckenbeckerstr. 12, po 2 bildoj de siaj fotoj k aldoni detalan priskribon (kiam, kie, kiu, kio). Sendu bildojn pri la alvojaĝo, pri antaŭkongresoj, pri ekskursoj, manifestacioj, renkontiĝoj, pri la laboro, ĉiujn. Uzu laŭeble fotan paperon 9×12 (se la bildoj estas malpli grandaj, lasu blanka la neuzitan spacon de papero) k por la priskribo paperon de 148×210.

Post kompilo, ni intencas rondsendi la fotaron. *MOR.*

K-do *Peraire*, SAT-ano 9344, mondvojaĝanto, kiu bicikle en julio 1928 forlasis Francion kun germania K-do k sukcesis, helpite de esp. K-doj, trapasi tutan Sovetion. Lia lasta sciigo venis el *Vladivostok*. Nun li iros al *Saigon* en Hindo-Ĉinio.

ĈU NIA ALFABETO BEZONAS NOVAJN LITEROJN?

Legante diversajn esp. literaturajojn k gazetojn, oni rimarkas ĉiam novajn literojn, ne kompreneblajn por granda nombro da esp-istoj. Ekzemple

la literoj *ä, ë, ö, ü, y*, ktp. estas eĉ tro uzataj, kio tiom pli nekomprenebligas nian lingvon. Necesas almenaŭ iuj klarigoj de aŭtoro aŭ redakcio. Multaj personoj cerbumadas pri la signifo de tiuj literoj ne trovante solvon.

En "S-ulo" n-o 307 K-do Ĵief substrekis la neceson enkonduki *ü* k *ö*. Mi mem pretas konsenti kun ĉiuj novigoj utilaj; sed mi forte kontraŭstaras barojn. Mi estas certa, ke esp-o multe ŝanĝiĝos, se oni uzos ĝin jam ĝenerale. Tio devos okazi, ĉar ĝi devos pliriĉiĝi, plibeliĝi, unuvorte fariĝi utila, plej konforma al necesaj, plej diversspecaj pens-esprimoj. Kaj malgraŭ multaj kontraŭuloj inter esp-istoj al tiuj novigoj en esp-o, la evoluo ne haltos, ĉar ĉio, kio kapablas vivi, devas disvolviĝi, evolui.

Kiel mi scias, *ö* en germana sono tute ne diferencas de *e*; ĝi nur estas nepra gramatika fleks-regulo por tiu lingvo. Konsekvence ĝia signifo en esp-o havas nenian avantaĝon. Ja okazas, ke en nacia lingvo oni ĝin iom malsame prononcas; do tiom pli por esp-o ĝi ne estas uzebla, k anstataŭ helpi, ni malutilus. Se ni permesus tion, ke ĉiu nacio trovus ion "taŭgan" k certe ne malpli stultan, baldaŭ poloj postulus enkonduki *ó*, kiu sonas kiel *u*, estante nur gramatika ekvilibraĵo. Alinacianoj ankaŭ eltrovus ion ktp. Sekve ni ne povus ĉion konsenti.

Se jam oni traktas pri novaj literoj, tiam pli da ŝancoj havus tiuj, kiujn prononcas plimulto el loĝantoj en civilizitaj landoj. Kompreneble, ke japanoj, ĉinoj k. a. devas ankaŭ klarigi, kio estas por ili facila aŭ ne. Ekzemple literon ł — malmolan *l* — prononcas angloj, rusoj, poloj, ukrainoj, blankrusoj, flandroj k. a.; nur por francoj k germanoj ĝi estus malfacilaĵo. Multe uzata ankaŭ estas *y* kiel malmola *i*, ne malpli necesa ol *ü*. Mi ne kontraŭstarus enkonduki literon *ü*, sed neniam konsentus al *ä, ö*, ĉar ili sonas kiel *e*, kiu lasta sufiĉas.

Necesus tamen ĉiam bona klarigo per multflankaj ekzemploj pri ĝusta prononcado. *A. Neceveki (5981).*

ANKORAŬ GAZETSERVO EN ESPERANTO

La sekretariejo de l' IAO (Internacia Antimilitista Oficejo) en interkonsento kun la Intern. Antimil. Komisiono decidis fari provon rilate al eldono de sia Gazetservo en esperanto. Dume la eldonoj en franca, germana, angla k nederlanda lingvoj restas. En la unua n-o (1. aŭg.) la estraro — unu estrarano estas cetere SAT-ano — turnas sin al la esp. K-doj, k speciale la partoprenantoj de l' SAT-Kongreso, kun peto subteni tiun entreprenon. Adr. de l' sekr.: Alb. de Jong, Laŭrierstraat 127, *Haag*, Holando.

ESPERANTISTAJ INSTRUISTOJ!

Necesas konstati, en kiuj lernejoj de l' mondo dum la tempo de l' lasta kvaronjaro (1. 10.—31. 12. 30) esp-o estas instruata en lernejoj. Ĉiuj kolegoj estas kore petataj sciigi pri la koncerna lernejo (nomo en nacia lingvo per latinaj literoj, nomo k grado en esp-o) k preciza propra adreso k aldoni notojn, kiuj ŝajnas necesaj por klarigi la situacion. Rezulton ni konigos en la esp. gazetaro. Materialon sendu, plej malfrue ĝis fino de l' jaro, al sekretariino de "Kunlaborado" (IALA), f-ino Marta Moelke, Brandenburgische Str. 5, I, *Berlin-Südende*.

RECENZEJO ◆

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Oficiala Jarlibro de la Esperanto-Movado 1930. UEA, 1, Tour de l' Ile, *Genève*. 406 pĝ. Form. 11×15½ cm. Prezo: 5 svis. fk., ricevebla per aliĝo al UEA.

En la SAT-Jarlibro estas presitaj la adresoj de ĉiuj SAT-anoj laŭ alfabeta ordo de l' lokoj sur la terglobo (sendepende de landoj). En la UEA-Jarlibro ni trovas nur la adresojn de la Delegitoj (=Perantoj), Vicdelegitoj, grupoj, kunvenejoj, k krome rekomendindaj hoteloj *laŭlande* grupigitaj. La enciklopedia parto enhavas informojn pri la esp. gazetaro, diversaj servoj, esp. organizoj, radio-statistikon ktp. La libro estas klare k bele prezentita k certe utila por turistoj, komercistoj k similaj internaciajn rilatojn serĉantaj personoj. *N. B.*

S. Grenkamp-Kornfeld, Kompletny Samouczek jezyka Esperanto (lernolibro laŭ gramatika metodo por pollingvanoj) kun antaŭparolo de prof. *A. Cotton,* Paris. 1930. Eldonejo Esperantista Voĉo, *Jaslo,* Polio. 71 pĝ. Form. 11×16 cm. Prezo: 1.25 zl.

Tiu gramatiko por pollingvanoj, entute rekomendinda, karakteriziĝas per siaj tre mallongaj ĉapitroj, kiuj traktas po unu el gramatikaj reguloj aŭ afiksoj. La ekzercoj k ekzemploj estas dankinde sufiĉe ampleksaj k ripetaj, la vortaro miaopinie tro riĉa por tia libro, k kvankam la vortoj estas alfabete ordigitaj en la unuopaj ĉapitroj, oni trovos malfacile iun serĉatan vorton sen listo de ĉiuj uzitaj vortoj en la fino de la libro. Indekso mankas. *N. B.*

Adreslibro de Filatelistoj. Jaro 1930. Eld. Vladislav *Lekowski,* ul. Napoleonska, *Piastow, kolo Warszawy*. Polio. Form. 14×21 cm. 30 pĝ. Prezo 2 mk. g. (2.50 zl. en Polio).

Tiu libreto estas presita en pola, esperanta k germana lingvoj. Krom la faka parto ĝi enhavas kelkajn poresp. notojn k artikolojn, ankaŭ anoncon pri SAT k ĝiaj organoj. Inter la esp-istoj ja troviĝas sufiĉe da interesuloj por tiaj broŝuroj, por pravigi la esp.-lingvan parton.

MEMORNOTO ◆

Represis el "S-ulo":
Der Republikaner, Mulhouse, 11. 9. (Lib. Paĝo 309).

Priesper. artik. k notojn enhavis:
Neue Zeitg., München/Nürnb., 1. 8., 11. 8., 22. 8., 25. 8., *Lokomotivm. Tidning.* Stokh., 15. 7., 1. 8., 1. 9., *Signalen,* Stokh., 11. 9., *El Socialista,* Madrid, 13. 9., *Newyorker Volkszeitg.,* Novj., 3. 9.

Pri SAT-Kongreso raportis:
Newy. Volkszeitg., 3. 9.

Peresper. materialon enpresis:
De Urn, Amsterdam, sept. (mencias SAT), *Neue Zeitg.,* München/Nürnb., 4. 8., 8. 8., 12. 8., 20. 8.

NIA POŜTO ◆

10 662. — Ni uzos viajn trad. en "LNE", sed ne povas jam difini la kajeron. En "S-ulo" nuntempe mankas loko por viaj lit. manuskriptoj.

B. C. Miller. — Vi iel pravas: oni povas diri "en la servo al..." En p. 382 la konc. vorto rilatas la "kontraŭulojn de esp-o". Pri "analfabeto" vd. Plenan Vortaron. *Red.*

NEKROLOGO

La 29-an de aŭgusto mortis pro akcidento en laborejo, en aĝo de 36 jaroj,

K-do MIĤAELO HEROLD
(SAT-ano 16 533), ĉarpentisto.

Li estis plej progresinta k plej serioza lerninto el niaj pasintjaraj kursoj. Pro la pel-sistemo en lia laborloko (domkonstruado) li ofte estis negrave vundita, ĝis fine la kap. laborsistemo viktimigis nian K-don.

Honoron al lia memoro!

SAT-Rondo Novjorka (29).

ATENTU NATURAMIKOJ!
Kelkaj Gek-doj en nia naturamika grupo deziras koresp. kun Gek-doj el ĉ. landoj pri naturamika, turisma movado. Adr.: K-do Paul Schurer, Hauptstr. 40 B, *Frankenhausen a. d. Pleisse* (Germanio).

ENHAVO

Preselo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)